

Тихоніна С. І.,
кандидат філологічних наук,
викладач англійської мови кафедри англійської мови № 1
Національного університету «Одеська морська академія»

РІВНЕВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОМПОЗИЦІЙНО-МОВЛЕННЄВИХ ФОРМ АНГЛОМОВНОГО ДЕТЕКТИВУ

Анотація. Дана стаття представляє собою спробу окреслити та детально описати функціонально-семантичні особливості англомовного детективу. У роботі проаналізовано поняття «композиційно-мовленнєва форма», представлено кількісне співвідношення композиційно-мовленнєвих форм розповідь, роздум та опис в англомовному детективі. Описано характерні та відмінні особливості розповіді, роздуму та опису на лексичному та на синтаксичному рівнях.

Ключові слова: композиційно-мовленнєва форма, розповідь, опис, роздум, детектив.

Постановка проблеми. У наш час жанр детективу є дуже популярним жанром. Він розвивається в різних країнах, приймаючи різноманітні форми: існує детективна драматургія, детективні оповідання та повісті, соціальні, іронічні, психологічні, фантастичні детективи. Усі вони приваблюють читача можливістю відволіктися від повсякденних справ та зосередити всю увагу на розв'язанні хитромудрих загадок чи на історіях, від яких холодне серце, але які трапляються з кимось іншим та обіцяють жадану перемогу справедливості.

Наша стаття представляє собою спробу окреслити та описати функціонально-семантичні особливості англомовного детективу. Досі детектив розглядали з точки зору літератури. Робити, присвячених аналізу лінгвістичних характеристик детективного жанру, мало, що зумовлює актуальність нашого дослідження.

Мета даної роботи – детальний опис рівневих засобів композиційно-мовленнєвих форм розповідь, опис та роздум на основі англомовного детективу.

Об'єктом дослідження виступають тексти англомовних детективів.

Предметом дослідження служать лексичні, граматичні та стилістичні характеристики композиційно-мовленнєвих форм розповідь, опис та роздум в англомовному детективі.

З поставленої мети витікають наступні задачі:

- 1) проаналізувати поняття «композиційно-мовленнєва форма»;
- 2) окреслити види та ознаки композиційно-мовленнєвих форм;
- 3) розглянути кількісну представленість композиційно-мовленнєвих форм в англомовному детективі;
- 4) описати лексичні характеристики композиційно-мовленнєвих форм англомовного детективу;
- 5) описати синтаксичні характеристики композиційно-мовленнєвих форм англомовного детективу.

Матеріалом дослідження послугували тексти детективних оповідей Артура Конан Дойла про Шерлока Холмса (*Скандал в Богемії, Стілка рудих, П'ять апельсинових зернятко*), загальний обсяг яких склав 104 сторінки.

Виклад основного матеріалу. Текст представляє собою інформативну та комунікативну одиницю, яка потребує функціональних та змістових характеристик для опису своєї будови. Саме функція та зміст створюють характерологічні ознаки тексту. Тому виникає необхідність звернути увагу на засоби викладення матеріалу в тексті, причому обов'язково співвідносно з характером текстової інформації. Для позначення мовленнєвих засобів передачі інформації в лінгвістичній літературі використовують ряд термінів: *функціонально-змістові типи мови, тип викладення, засоби викладення, композиційно-мовленнєва форма, функціонально-змістовий тип мови, форма викладення або стиль викладення, композиційно-синтаксична форма, мовленнєва форма, компонент мови, комунікативний тип мови або реєстр, логічна єдність, type of narration, discourse type, prose system, narrative mode, narrative paragraph, text type schemata* [1; 2; 3; 4; 7; 8].

У нашому дослідженні ми надаємо перевагу терміну «композиційно-мовленнєва форма», який був представлений у лінгвістиці В.В. Виноградовим [5]. Надалі ми будемо оперувати саме ним та позначатимемо КМФ.

КМФ визначається характером змістовної інформації, що передається. Змістова інформація, як відомо, може бути *фактологічною*, яка відповідає емпіричному рівню пізнання; *концептуальною* та *гіпотетичною*, яка відповідає теоретичному рівню пізнання; *естетичною*, яка пов'язана з категоріями оцінювального, морально-етичного плану; *інструктивна*, яка містить орієнтацію на певні дії. Ці види інформації окремо чи разом є в різних типах тексту. Наприклад, фактологічна, теоретична та гіпотетична інформація характеризують перш за все наукові тексти; фактологічна й естетична – художні тексти, публіцистичні та газетні тексти розраховані на два види людської діяльності – пізнавальну та ціннісно-орієнтовану і тому поєднують в собі різні види інформації – фактологічну, оцінювально-емоційну [10].

Емпіричний та теоретичний рівні пізнання відображаються на загальній специфіці текстів. Вони можуть бути констатуючого типу та аргументативного типу. Кожний із цих типів у тексті реалізується в різних формах мови та засобах викладення чи КМФ. Тексти констатуючого типу мають КМФ опис, розповідь (характеристика-опис, повідомлення-розповідь). Тексти аргументативного типу – КМФ роздум (визначення-пояснення, висновок-роздум). Така класифікація є найбільш традиційною в лінгвістиці. В ній виділяють три основних види КМФ – *опис, розповідь, роздум*.

Тексти констатуючого типу розкривають ознаки, властивості, якості об'єктів, хід експерименту, ознаки у фазисних переходах (опис); відображають динаміку подій, процесів (розповідь). Тексти аргументативного типу представляють інформацію у вигляді визначення чи пояснення, доказів, власне міркування та висновок (роздум). Такий текст відображає рух

думки з вказівкою на причинно-наслідкові зв'язки та умовно-часові відношення, з використанням різних логічних операцій. Причому основні засоби викладення (змістовно різні) можуть бути використані в різних текстах.

Таким чином, композиційно-мовленнєві форми мови представляють собою свого роду моделі комунікації. І під час визначення механізмів утворення тексту перш за все обирається модель комунікації; іншими словами, враховуються конструктивні ознаки мовленнєвого акту, сукупність яких і формує модель.

До конструктивних ознак належать: комунікативна ціленастанова; предмет (зміст) комунікації; ознаки ситуації, в межах якої здійснюється комунікація; соціальна характеристика учасників комунікації.

Сукупність цих ознак і створює систему мовленнєвих ситуацій, а тип мовленнєвої ситуації визначає конкретну модель комунікації (повідомлення). У межах кожного типу мовної ситуації формуються досить стандартні форми реалізації їх у тексті. Народжується стереотипність мовленнєвої поведінки, яка відображається на нормах (жорстких чи менш жорстких, вільних) мовленнєвої організації тексту. Текст відповідно приймає ту форму, яка допомагає йому виповнити цю комунікативну задачу. При цьому чим більше стандартний текст, тим яскравіше виділяються його ознаки, тим більш передбачуваною виявляється його форма. Отже, ціль, намір (авторська інтенція) визначають тип тексту, який несе певну інформацію, а тип тексту визначає функціонально-змістовий тип мови, тобто мовленнєву форму.

КМФ *опис* служить перш за все засобом передачі подій, розгортання власне подієвої сторони сюжету. У КМФ *розповідь* автор відображає навколишній світ через послідовність дій персонажів, тобто представляє його в діахронічному плані [6, с. 23]. Розповідь здійснює зчеплення окремих подій в епізоді та різних епізодів між собою, завдяки чому можна збагнути динаміку подій, що зображуються. Отже, ми можемо уявити КМФ розповідь як певний діахронічний зріз дійсності.

Опис, навпаки, є горизонтальним чи синхронічним зрізом зображуваних подій, пов'язаним з уповільненням дії, що обумовлено іншими функціями цієї КМФ: розвиток предметно-зображуваного аспекту розповіді, що включає введення елементів навколишньої обстановки, в тому числі пейзажу, чи зображення персонажів, передбачаючи повідомлення певних географічних відомостей, портретних характеристик діючих осіб, тощо. У цій КМФ перераховуються ознаки та властивості, які дозволяють створити закінчене уявлення про якийсь предмет чи явище.

Таким чином, розповідь та опис протиставлені один одному за ознаками динамічності, статичності, діахронії та синхронії. Ці ознаки виходять безпосередньо з функціонально-змістової направленості цих КМФ при створенні змістової структури твору.

Сутність КМФ *роздум*, за думкою О.А. Нечаєвої, складає основу та висновок, які даються в логічній послідовній формі. Зміст КМФ роздум має узагальнене причинно-наслідкове значення, яке спирається на повний або скорочений висновок, внаслідок чого часова ситуація, яка замінюється ситуацією логічною, виявляється нейтралізованою [8, с. 64].

Виявляючи функціональні особливості роздуму, його розглядають як окрему, цілком самостійну КМФ. Більш того, відмічається той факт, що роздум взагалі не пов'язаний з об'єктивним спливанням часу та відносно фактів дійсності має надбудовний, узагальнено-теоретичний характер. Він в найбільш очевидній

формі відображає здатність людини абстрактно міркувати, робити висновки, відволікаючись від конкретних фактів дійсності, на основі чого ця КМФ набуває певну функціональну відокремленість відносно розповіді та опису [10, с. 25].

Про певну автономність КМФ «роздум» пише і В.А. Кухаренко в праці «Інтерпретація тексту». Вона стверджує, що відірватися від конкретного сюжету роздуму дозволяє його логіко-змістова універсальність [7, с. 141].

Існують певні правила для правильної побудови роздуму. Він має містити: посилку (точно сформовану головну думку), основну частину (умовивід, який відображає хід думок та приводить до нового судження) та висновок (він має співвідноситися з посилкою та логічно витікати зі свого ходу міркування).

Отже, існує три КМФ, зумовлені цілком висловлювання та засобами викладення цього висловлювання: *розповідь* – відображення подій та послідовна передача явищ або дій; *опис* – словесне зображення будь-якого явища дійсності через перерахування його характерних ознак; *роздум* – словесне викладення, пояснення та підтвердження певної думки.

Кількісна представленість різних КМФ у досліджуваному матеріалі складає: розповідь – 54,7%, опис – 12,9%, роздум – 32,4%.

Згідно з нашими спостереженнями *розповідь* переважає над описом та роздумом і складає більшу частину проаналізованих творів, адже головна мета оповідача полягає в тому, щоб викласти події у певній хронологічній послідовності для читача та сформувати в нього чітку картину про скоєний злочин. *Роздум* посідає друге місце. Мета цієї КМФ – допомогти читачеві логічним шляхом виявити злочинця, визначивши хід його думок. *Опис* використовується найменше. Як правило, ця КМФ сприяє більш чіткому уявленню читача характерних рис діючих осіб або місць скоєння злочину.

Далі ми провели аналіз лексичних характеристик КМФ розповідь, опис та роздум в англійському детективі.

Спочатку ми простежили використання значущих частин мови (іменника, прикметника, займенника, прислівника). Було встановлено, що в *розповіді* іменник вживається частіше, ніж інші значущі частини мови (58,7%). Кількість використаних займенників, прислівників та прикметників значно менша: займенники складають 17,6% тексту, прикметники – 13,5%, прислівники – 10,2%.

Слід звернути увагу на те, що для *розповіді* характерно переважне вживання іменників, які позначають власні назви: антропоніми (*Sherlock Holmes, Doctor Watson, Irene Adler, Godfrey Norton, the Atkinson brothers, Mary Jane, Mr. Jabez Wilson, Mr. Duncan Ross, Vincent Spaulding, William Morris, Openshaw, Captain Calhoun*) та топоніми (*Holland, Odessa, Trincomalee, Baker Street, Briony Lodge, Serpentine Avenue, Saxe-Coburg Square, Pondicherry, Dundee, East London, Savannah, Georgia, Isle of Wight*). Крім того, використані іменники, що позначають абстрактні поняття (*emotion, mind, nature, love, happiness, power, faculty, desire, fear*).

Було виявлено переважне вживання особових займенників першої (I) та третьої особи однини (*he, she, it*).

Кількість використаних прикметників складає 13,5%, але вони дозволяють мовцю передати своє ставлення до оточуючих його людей / речей через свою оцінку.

Серед прислівників зустрічаються переважно ті, що позначають час (*seldom, never, yet, lately, from time to time, at 3 o'clock precisely, after 8 o'clock in the morning, in 5 minutes, close upon 4 o'clock*), місце (*behind him, upon his chest, against the blind, beside the fire*) та спосіб дій (*swiftly, eagerly, heartily, slowly, solemnly*).

Оскільки головна мета розповіді – передати події в певному порядку, тому в даній КМФ використовуються переважно минулі часи, а саме *Past Simple* – 53,8%, *Past Perfect* – 21,6% та *Past Continuous* – 7,5%. Група минулих часівокреслює завершеність представлених подій та передає їх у певній хронологічній послідовності. Однак, окрім групи минулих часів, у КМФ розповідь також має місце і теперішній час: *Present Simple* – 7,5%, *Present Continuous* – 3,2%, *Present Perfect* – 3,2%. Група теперішніх часів передає важливість подій та їх динаміку. Вживання майбутнього часу *Future Simple* в розповіді складає лише 3,2%.

Щодо лексичних фігур, то для КМФ розповідь є характерними епітети, метафори, гіпербола та іронія.

Епітети складають 61,1% текстів новел. Вони допомагають сформулювати закінчене уявлення людини про певний предмет чи явище (*cold precise but admirably balanced mind; softer passions; subtle methods; strong emotion; keen desire; extraordinary powers; kindly eye; strange features; beautiful creature*).

Метафори використовуються в 22,2 % КМФ розповідь:

The stage lost a fine actor, even as science lost an acute reasoned, when he became a specialist in crime [11, с. 14].

I was seized with a keen desire to see Holmes again [11, с. 2].

Гіпербола складає лише 11,1% КМФ розповіді. Вона допомагає створити яскраве враження про здібності людини чи властивості предмету:

She was the daintiest thing under a bonnet on this planet [11, с. 1].

Іронія, яка складає лише 5,6% розповіді, дозволяє читачеві відчути доброзичливе ставлення героїв новели до свого способу життя та життєвих принципів:

... he remained in our lodgings in Baker Street, buried among his old books [11, с. 1].

Аналіз КМФ роздум показує переважне вживання іменників, що складають 46,6%. Кількість особових займенників складає 28,7 %, серед яких в основному вживаються займенники 1 та 2 особи однини (*I, you*). Прикметники, які складають 14,3% КМФ роздум, характеризують певні риси предметів / людей, необхідні для точних висновків (*dreadful mess, incorrigible girl, parallel cuts, little difficulties*). Прикметники складають 10,4%. Серед них зустрічаються ті, що позначають час (*frequently, often*) та спосіб дії (*carelessly, ridiculously, easily*).

У роздумі завжди представлені думки персонажа, хід його мислення, його розмірковування, тому тут переважно використовується теперішній час, а саме *Present Simple* – 43,6% та *Present Perfect* – 14,4%. Однак для того, щоб підкреслити факти, які лягли в основу теперішніх висновків, використовується минулий час: *Past Simple* – 33% та *Past Continuous* – 9%. Майбутній час в КМФ роздум взагалі не вживається.

КМФ роздум характерним є використання таких лексичних фігур, як епітети, метафори та іронія.

Епітети складають 57,1% (*black mark, successive instance, delicate point, overpowering impulse, married woman, as cunning and as resolute as themselves*).

Метафори також складають вагомий частину КМФ розповіді – 28,6%.

Частка іронії в роздумі невелика (14,3%), однак вона відіграє дуже важливу роль у розкритті внутрішнього світу персонажів:

Holmes, you would certainly have been burned, had you lived a few centuries ago [11, с. 7].

Аналіз КМФ опис дозволяє виявити, що кількість використаних у ньому іменників складає 48,9%, прикметників – 28,1%, прислівників – 14,1%, займенників – 8,9%.

КМФ опис відрізняє переважне використання особових займенників 3 особи однини (*he, she, it*) та прислівників, які підсилюють характеристику предмета чи явища (*very, well, rather, quite, so*).

Щодо граматичних часів, то для КМФ опису є характерним минулий час, а саме *Past Simple* (31,8 %) та *Past Continuous* (18,2%). Головна мета минулих часів полягає в тому, щоб передати такі властивості предмета чи явища, які колись були йому присутні. Вживання теперішнього часу, а саме *Present Simple* (40,9%) та *Present Perfect* (9,1%), вказує на певні зміни, завдяки яким предмет набуває нових характерних рис. Так само, як і в КМФ роздум, в описі не використовується майбутній час.

На відміну від КМФ розповідь та роздум, КМФ опис не відрізняється різноманітністю використання лексичних фігур. В описі найбільшу кількість складають лише епітети (92,9%): *broad-brimmed hat, bad taste, black wizard mask, double-breasted coat, flame-coloured silk, richbrown fur, drunken groom, strong character*. Інший троп, який має місце в КМФ опис, – іронія, яка складає 7,1 % досліджуваних текстів:

His dress was rich with a richness which would, in England, be looked upon as akin to bad taste [11, с. 5].

Наступним кроком нашого дослідження став аналіз синтаксичних особливостей КМФ розповіді, роздуму та опису, для опису яких були обрані наступні критерії: 1) довжина речення; 2) види речення (розповідне, питальне, окличне); 3) склад речення (повне складове речення: просте, складне); 4) синтаксичні фігури.

Було виявлено, що для КМФ розповідь характерно використання речень середньої довжини: до 20 (31,1%) та до 30 слів (28%). Кількість коротких речень, тобто до 10 слів, складає 15%, до 5 – 3,2%. Довгі речення, які містять до 40 та до 50 слів, складають відповідно 10,8 % та 5,4%. Речення, в яких до 60 слів та більше, складають 4,3 % та 2,2%.

У КМФ розповідь вживаються три види речень: розповідні, питальні та окличні. Більшість складають саме розповідні речення, їх кількість становить 96,8 %. Окличні речення складають лише 2,2% КМФ розповідь, питальні – 1,1%. Наведемо приклади:

Slowly and solemnly he was borne into the Briony Lodge and laid out in the principle room, while I still observed the proceedings from my post by the window [11, с. 16]. (РОЗПОВІДНЕ)

Jump, Archie, jump, and I'll swing for it! [11, с. 62] (ОКЛИЧНЕ)

Then what are they? Who is this KKK, and why does he pursue this unhappy family?[11, с.97] (ПИТАЛЬНЕ)

Склад речень також відіграє важливу роль. У розповіді використовуються здебільшого складні речення – 64,5%, адже вони несуть набагато більший обсяг інформації, ніж прості, які, у свою чергу, складають 35,5%. Приведемо приклади:

I had seen little of Holmes lately [11, с. 5] (ПРОСТЕ)

My own complete happiness, and the home centered interests which rise up around the man who first finds himself master of his own establishment, were sufficient to absorb all my attention, while Holmes, who loathed every form of society with his whole Bohemian soul, remained in our lodgings in Baker Street, buried among his old books, and alternating from week to week between cocaine and ambition, the drowsiness of the drug, and the fierce energy of his own keen nature [11, с. 6] (СКЛАДНЕ)

У КМФ розповідь було зафіксовано використання таких синтаксичних фігур, як антитеза (36,3%), інверсія (27,3%), парантеза (18,2%), порівняння (18,2%).

Для КМФ *роздум* характерно використання коротких речень, частка яких становить 30,9%. Кількість речень до 10 та до 30 слів однакова – 18,2%, до 20 слів – 25,5%. Довгі речення, які містять 60 слів та більше, вживаються дуже рідко (1,8%).

Як і в КМФ розповідь, у роздумі присутні всі три види речень. Більшість складають розповідні речення – 80%. Однак на відміну від розповіді, в КМФ роздум частіше використовуються питальні (14,5%) та окличні речення (5,5%).

Щодо складу речень у КМФ роздум, слід зауважити, що різниця між кількістю використаних простих та складних речень невелика. Прості речення складають майже 47,3%, тоді як складні становлять 52,7%.

Серед синтаксичних фігур у КМФ роздум використовуються парантеза (37,5%), порівняння (25%), інверсія, антитеза, риторичне запитання (12,5% кожна).

КМФ опис характеризується переважним використанням речень до 20 слів, кількість яких становить 40,9%, та до 30 слів, кількість яких становить 18,2%. Короткі речення, довжиною до 10 слів, складають 13,6%. Кількість дуже коротких речень, тобто до 5 слів, та довгих речень, до 40 та до 50 слів, співпадає, і вона становить 9,1%.

Для КМФ опис є характерним переважне використання розповідних речень. Прості речення становлять 72,7%, складні – 27,3%.

Щодо синтаксичних фігур, КМФ опис відрізняють порівняння (66,7%) та інверсія (33,3%).

Висновки. Проведене дослідження та аналіз текстів англо-мовних детективів дозволив встановити, що найчастіше використовується КМФ розповідь (54,7%), яка дозволяє передати події в певній послідовності. На другому місці посідає КМФ роздум (32,4%), необхідна для викладення мислення злочинця та детектива. КМФ опис має місце лише в 12,9% текстів англо-мовних детективів, що свідчить про невелику значущість описів для детективу.

КМФ розповідь, роздум та опис в англо-мовному детективі мають східні риси на кожному мовному рівні. Для кожної КМФ є характерним переважне використання іменників, відсутність майбутніх часів, східні лексичні та синтаксичні фігури (епітети, метафори, гіперболи, іронія; антитеза, інверсія, парантеза, порівняння), розповідні речення тощо.

Однак на лексичному та на синтаксичному рівнях КМФ розповідь, роздум та опис мають певні риси, які відрізняють їх один від одного.

На *лексичному* рівні КМФ *розповідь* відрізняє переважне використання антропонімів та топонімів, а також іменників, що позначають абстрактні поняття. Серед займенників переважно вживаються *I, he, she, it*. Серед прислівників переважають ті, що позначають *час, місце* та *спосіб* дій. Для зображення подій у певному порядку використовується група *минулих* часів (Past Simple – 53,8%, Past Perfect – 21,6% та Past Continuous – 7,5%). На *синтаксичному* рівні для КМФ *розповідь* характерно використання речень середньої довжини: до 20 (31,1%) та до 30 слів (28%). Більшість складають складні розповідні речення.

Саме КМФ розповідь є найбільш багатого на різні лексичні та синтаксичні фігури (епітети, метафори, гіпербола, іронія; антитеза, інверсія, парантеза, порівняння).

На *лексичному* рівні КМФ *роздум* характеризує вживання займенників 1 та 2 особи однини (*I, you*) та оцінних прикметників. Для представлення думок персонажу, ходу його мислення, його розмірковувань, переважно використовується Present Simple (43,6%) та Present Perfect (14,4%).

На *синтаксичному* рівні для КМФ *роздум* характерно використання коротких речень та речень середньої довжини. Розповідні речення складають більшість. Однак на відміну від КМФ розповідь, у роздумі мають місце також питальні речення. Різниця між кількістю використаних простих та складних речень невелика: 47,3% та 52,7% відповідно. КМФ роздум відрізняє використання такої синтаксичної фігури, як риторичне запитання (12,5%).

На *лексичному* рівні КМФ *опис* є властивим використанням особових займенників 3 особи однини (*he, she, it*) та прислівників, які підсилюють характеристику предмета чи явища. Серед граматичних часів для КМФ опису є характерними Past Simple (31,8%) та Past Continuous (18,2%), які передають такі властивості предмета чи явища, що колись були йому присутні. Вживання Present Simple (40,9%) та Present Perfect (9,1%) вказує на певні зміни, завдяки яким предмет набуває нових характерних рис. КМФ опис відрізняє переважне вживання епітетів.

На синтаксичному рівні КМФ опис характеризується переважним використанням речень середньої довжини, а також довгих речень. За структурою переважають саме прості речення (72,7%).

Перспективою нашої роботи є дослідження інтонаційного оформлення та встановлення «акустичного іміджу» КМФ розповідь, опис та роздум на основі англо-мовних детективів.

Література:

1. Андреева К.А. Функционально-семантические типы текста / К.А. Андреева. – Тюмень, 1989. – 99 с.
2. Беньяминова В.Н. Жанры английской научной речи. Композиционно-речевые формы / В.Н. Беньяминова. – К. : Наукова думка, 1988. – 121 с.
3. Бессмертная Н.В. К вопросу о типологии текста // Лингвистика текста и обучение иностранным языкам / Н.В. Бессмертная. – К., 1978. – С. 48.
4. Брандес М.П. О роли композиционно-речевых форм в системе текста // Лингвистические проблемы текста: Сб. науч. трудов МГПИИЯ им. М. Тореза / М.П. Брандес. – М., 1980. – Вып. 158. – С. 58–68.
5. Виноградов В.В. Избранные труды. О языке художественной прозы / В.В. Виноградов. – М. : Наука, 1980. – 360 с.
6. Калинюк Е.А. Композиционно-речевая форма «описание» в научной фантастике : дис... канд. фил. наук / Е.А. Калинюк. – Одесса, 1999. – 209 с.
7. Кухаренко В.А. Интерпретация текста / В.А. Кухаренко. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 261 с.
8. Нечаева О.А. Функционально-смысловые типы речи (описание, повествование, рассуждение) / О.А. Нечаева. – Улан-Удэ : Бурят. кн. изд-во, 1974. – 262 с.
9. Пелевина Н.Н. Структурно-функциональная характеристика композиционно-речевой формы «повествование» : дис... канд. фил. наук / Н.Н. Пелевина. – Ленинград, 1986. – 197 с.
10. Розанова Е.А. Композиционно-речевые формы в англоязычной художественной и публицистической прозе (сопоставительное исследование на материале произведений XIX–XX вв.) : дис... канд. фил. наук / Е.А. Розанова. – Одесса, 1996. – 167 с.
11. Doyle A.C. The best of Sherlock Holmes / A.C. Doyle. – Great Britain : Wordsworth Classics, 1998. – 397 p.

Тихонина С. И. Уровневые характеристики композиционно-речевых форм англоязычного детектива

Аннотация. Данная статья представляет собой попытку детально описать функционально-семантические особенности англоязычного детектива. В работе проанализировано понятие «композиционно-речевая форма», приведено количественное соотношение композиционно-речевых форм (повествование, рассуждение и описание) в англоязычном детективе. Описаны характерные и отличительные особенности повествования, рассуждения и описания на лексическом и синтаксическом уровнях.

Ключевые слова: композиционно-речевая форма, повествование, рассуждение, описание, детектив.

Tykhonina S. Level characteristics of the narrative compositional forms of the English detective story

Summary. This article presents an attempt to give a detailed description of functional and semantic features of the English detective story. There is an analysis of the notion “narrative compositional form” and the quantitative co-relation of narration, argumentation and description in the English detective story. The article includes the survey of characteristic as well as specific features of narration, argumentation and description on lexical and syntactic levels.

Key words: narrative compositional form, narration, argumentation, description, detective story.